

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาแบบแผนการปรับตัวทางเศรษฐกิจของผู้ย้ายถิ่น เข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร ที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด
นักศึกษา	นางสาว นริภรณ์ จงพิรเดชา นนท์
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	รศ. ดร. โสภากย์ ฝาสุชนิรันดร์
ระดับการศึกษา	การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ.	2541

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาแบบแผนการปรับตัวทางเศรษฐกิจของผู้ย้ายถิ่นมาจากต่างจังหวัดเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร ซึ่งคนเหล่านี้เป็นแรงงานที่สำคัญในการขยายตัวภาคอุตสาหกรรมของกรุงเทพฯ ขณะเดียวกันการอาศัยอยู่ในชุมชนแออัดของแรงงานย้ายถิ่นกลับเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดการขยายตัวของชุมชนแออัด การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวทางเศรษฐกิจของผู้ย้ายถิ่น และปัญหา อุปสรรคในการปรับตัวของผู้ย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร เพื่ออธิบายการปรับตัวทางเศรษฐกิจของผู้ย้ายถิ่นภายใต้การเผชิญสภาพความเป็นเมืองของกรุงเทพฯ ซึ่งการศึกษาแบบแผนการปรับตัวทางเศรษฐกิจในครั้งนี้ มุ่งเน้นการพิจารณาใน 3 ประเด็นที่สำคัญคือ การประกอบอาชีพ ฐานะการเงิน และการมีที่อยู่อาศัย

วิธีการศึกษา ทำการสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2539 จำนวน 324 ครั้วเรือน โดยสุ่มตัวอย่างจากครั้วเรือนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS FOR WINDOWS

ผลการศึกษาพบว่า แบบแผนการปรับตัวทางเศรษฐกิจของผู้ย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ และอาศัยอยู่ในชุมชนแออัด สามารถปรับตัวทางเศรษฐกิจได้ภายใต้ศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ กล่าวคือ สถานภาพอาชีพส่วนใหญ่เป็นผู้ใช้แรงงาน เนื่องจากระดับการศึกษาต่ำ ทำให้ไม่มีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ หรือโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งน้อย โดยเฉพาะการมีสถานภาพอาชีพเป็นลูกจ้าง

ในด้านสถานะการเงิน พบว่าส่วนใหญ่มีรายได้สมดุลกับรายจ่าย ประสบกับภาวะการขาดเงินเป็นครั้งคราว แต่สามารถแก้ปัญหาโดยการยืมเงินจากญาติหรือเพื่อนบ้าน ส่วนในด้านที่อยู่อาศัย พบว่าผู้ย้ายถิ่นส่วนใหญ่จะเช่าบ้านอาศัย ส่วนในด้านปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับการปรับตัวทางเศรษฐกิจนั้น พบว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในด้านการประกอบอาชีพและการมีรายได้ ส่วนปัจจัยทางสังคมในด้านการได้รับความช่วยเหลือจากญาติ เพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์กับความมั่นคงในการอยู่อาศัย โดยพบว่าผู้ที่ไม่เคยได้รับความช่วยเหลือจากญาติ เพื่อนบ้าน จะเช่าบ้านอาศัยมากกว่าผู้ที่เคยได้รับความช่วยเหลือดังกล่าว ซึ่งผู้ที่มีฐานะเป็นผู้อาศัยเกือบทั้งหมดจะเป็นผู้ที่เคยได้รับความช่วยเหลือจากญาติ หรือ เพื่อนบ้าน และในด้านการเปรียบเทียบความเป็นอยู่โดยรวม ระหว่างจังหวัดที่อาศัยอยู่ก่อนที่จะย้ายกับกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าในด้านรายได้ ลักษณะงานและความพอใจในงาน การคมนาคม การบริการทางการแพทย์ และความสะดวกสบายในการซื้อเครื่องอุปโภค บริโภคในกรุงเทพฯ ดีกว่าในจังหวัดที่อาศัยอยู่ก่อนที่จะย้าย สำหรับด้านเพื่อนบ้าน โดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเหมือนเดิม ส่วนในด้านที่อยู่อาศัยในกรุงเทพฯ ผู้ย้ายถิ่นที่มีความเห็นว่าดีขึ้นและเท่าเดิม มีสัดส่วนใกล้เคียงกับผู้ที่มีความเห็นว่าเลวลง และเมื่อพิจารณาปัญหาที่ผู้ย้ายถิ่นรู้สึกหนักใจ เมื่ออาศัยอยู่กรุงเทพฯ พบว่าผู้ย้ายถิ่นส่วนใหญ่มีปัญหาค่าครองชีพ กล่าวคือถึงแม้ว่าจะมีรายได้ดีกว่าก่อนย้ายถิ่น แต่ค่าใช้จ่ายก็มีจำนวนสูงขึ้นตามรายได้ ซึ่งกิจกรรมที่คิดว่าจะสามารถช่วยให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น คือ การหารายได้พิเศษ ซึ่งพบว่ามีความคิดในการแก้ปัญหาที่มีความสอดคล้องเชิงเหตุผลกับปัญหาค่าครองชีพ